

①

ॐ नमोस्वामिस्तुतुः तुनीजांगेश्विरसागरुतुसाउगत्याप्रबोधचंद्रः अल्हादकरुजीवा
सी॥ ज्याचंद्राचाचंद्रकरिः निबिडभक्तानां धाराः त्रिविद्यातापातदुरिकरिः तद्द
मचिदंबरिउगवेनि॥२॥ ज्याचंद्राचेचंद्रकिरणः आर्तचकोरांलागिताणः स्वानंद
चंद्रामतेश्रवणः स्वभावेपुर्णकरिनाति॥३॥ अविद्याआधारीअबैधदेः संकोचलि
वदेहकुमुदेः तेज्याचेनिकिरणप्रबोधेः अतिश्रवानंदेविकासति॥४॥ जोचंद्ररेखतां
दिदिः सुखेहोयतिवाचापोतिः अहंसेनकातखोदिः उदावदिविरवितु॥५॥ पूर्णि
मापूर्णत्वेपुत्रुवादेः देखोनिक्षिराब्धिभरितेनादेः गुरुआसामयीनमोडेः स्वादुर्नचदे
अद्वयें॥६॥ सद्गुरुक्षिराब्धिअतिगहनः सादरेकरितांनिरिक्षणः वेदांतलहरिमाति
जाणः शब्दचिद्रत्नेभासति॥७॥ तेथविश्वासाचागिरिवरः वैराग्यवासुगिरविशेरः
निजधैर्याचेसुरासुरः मथनतत्परसमसायें॥८॥ मथनिप्रथमखळखळादिः लय
विक्षेपहळाहळउठिः तैविवेकनिखकंठेकंठिः निजात्मदृष्टिगिळिलें॥९॥ मगअभास

भागवत

१

(२)

प्रत्यावृत्तिः क्रियेति जालिविश्रान्तिः प्रकटतिरमानिजशान्तिः ज्ञिसि श्रीपतिवश्यजाला ॥ १० ॥
तेथ ब्रह्मरसआणिभ्रमरसः विहियुक्तअमृतकळसः मथनिनिघालासावकासः
ज्याआभिद्याससुरासुरा ॥ ११ ॥ तेविभागाव्यालागुनिः माधउचिजालामोहनि अहंरा
दुचैतिरछेदुनिः अमृतपानिनिबवितेसुरा ॥ १२ ॥ तेहतिरुपमोहनिः पालटलिततक्ष
णिः वेतिनारायणहोउनिः पहिलेपणिउदित ॥ १३ ॥ तेक्षिरसागरिनारायणः समा
धिरोषशयणिआपणः सुखेसुरावतजणः आद्यापिशयनकेलेसे ॥ १४ ॥ ऐसा
सक्रुचिस्तागरुः ज्याचावेदोसिनकळेपासु नारायणारिनानावतारुः ज्याचेनिसाचा
रुउपजाति ॥ १५ ॥ ज्याचित्तिइत्नेंगोमादः तुरहसचेसुमुदिकेदिः बाणलिंशोभनिवेदपि
दिः कविवरिष्टिंवाणिलिं ॥ १६ ॥ ऐसियाजिअतिगंभिराः जनार्दनसुखसागराः अनंत
रुपाअपाराः तुस्यापरपाराकोणजाणे ॥ १७ ॥ चिवेकेनेदखवेदिदिः वेदांनोबलवेगेदिः
तेथमासिहेमहादिः कोणेवारिपादिसरेल ॥ १८ ॥ होकोराजचक्रवर्तिचेमाथाः कोणूसि

नवैसवेसर्वथाः तेषामसिजाउनिवैसतोः दुर्गमतातवंनाहि ॥१०॥ कांराजपसिचेस्तनः
देखावयासकेकोणः परिनिजपुत्रुतेथेजाणः बजेस्तनपानकरितुसे ॥११॥ तेविमाप्ति
हेमहादिः जनार्दनरूपापरिपादिः निःशब्दायासांगेगोविः चिन्मात्रिमिदिघालुनि ॥१२॥
असोआकाशघटाबाह्यआंतुः तेविशब्दमातिनिःशब्दावस्तुः रिताबोलुनिघाव्याप्रांतुः
उरताप्रस्तुतुदिसेना ॥१३॥ बाह्यबोलाबोलागेतत्वताः त्यासिबोलिकेबोलबोलविपि
ताः तैसिचिहेहिजाणाविकथावाचेवावक्तातनाहेनु ॥१४॥ त्याजनार्दनाचेरूपादृष्टिः
भागवतसांगेमहादयागोविः जेकांअलोदतांग्रथकोदिः अर्थेदृष्टिपडेना ॥१५॥ तैचि
श्रीमहाभागवतः जनार्दनरूपायुयः देशभाषाहंसगितः ज्ञानसुनिश्चीतः सांगित
ते ॥१६॥ सदावेकरुनिमाप्तिभक्तिः तेणेज्ञानस्वगाचिहोयप्राप्तिः ॥ छेदुनिसंसारआ
शक्तिः सायुज्यमुक्तिमदुक्ता ॥१७॥ माझेनिभजनेमोक्षपावेः हेसंबोलिलेजेदेवेः तैलैको
नियांउद्देवेः चिचारुजिवेआदरिला ॥१८॥ देवोसागेभजनैसुक्तिः आणिकांजासांचि

विप्रतिः आणिके साधने मोक्षाप्रतिः सांगतानि आनाने ॥२८॥ मेवं यां रोहि पक्षिं जाणः
 मोक्षी श्रेष्ठ साधन कोणः तेवि आशं के चाप्रसन्नः उधवे आपण मांडिला ॥२९॥ श्लोक ॥
 उधज वाच ॥ वदंति रुस श्रेयां सिर्वह निब्रह्म वादिनः तेषां विकल्प प्राधान्य मुताहो
 एक मुख्यता ॥३०॥ टिका ॥ उध उद्योगे गति पातेः मोक्ष मार्ग साधने कितिः वेदवादि
 यां चेवित्यतिः ब्रह्म ते सांगति साधने ॥३१॥ ते आवधि च समानः किंवे के गो गये के प्रधा
 नः देवं सांगित ले आपणः भक्ति चिदात्म मुक्ति सि ॥३२॥ श्लोक ॥ भवतो दाह त
 सामि न भक्तियोगेन पेक्षितः निरस्य सर्वतः संगयेन त्वय्या विशेष मनः ॥३३॥ टिका ॥
 आणिका साधना नापेक्षितिः सर्व संगते निरस्यते मोक्ष मार्ग मुख्य भक्तिः जिणे स्वरूप
 प्राप्ति तत्काळ ॥३४॥ मासां स्तहि पि देउ निमनः फळ सेविण माझे भजनः हेचि मोक्षावे
 मुख्य साधनः देवे आपण बोलिले ॥३५॥ सामि बोलिले मुख्य भक्तिः इतर जे साधने सांग
 यां सि प्राप्ति चि आस्ति नास्तिः देवे मंज प्रति सांगावे ॥३६॥ याचे प्रसाचि प्रसन्न स्थितिः विवेचि

३४
 ऐसेजेकांहीसथोरः त्यासिंकिंनरबोलिजे ॥४८॥ मुरवाभासेंदिसतिपुरुषः शरिरपाहातां
 भापदवेषः ऐसेजेवानरामदासः त्यासिंकिंपुरुषबोलिजे ॥४९॥ स्वेददुर्गधिकस्मष
 रहितः शरिरेअतिभयभासतः मनुष्यदेवांऐसेंदिसतः तेबोलिजेतकिंदेव ॥५०॥
 यापरिच्याबहुधाव्यक्तिः रजतनादिसत्त्वप्रकृतिउपदेशपरंपराप्राप्तिः सानबो
 लतियथाहनि ॥५१॥ श्लोक ॥ यानिर्मुक्तानिभिद्यंते भूतानां मतयस्तथा ॥ यथाप्रकृ
 तिसर्वेषांचित्रावाचः स्रवंति हि ॥१०॥ हि कलासैः प्रकृतितैः सिभावनाः जैसा गुणतैसि
 वासनाः जेवासनेस्तवजाणाः भुतेविषयगात्राणिभेदु ॥५२॥ देवमनुष्यतिथे
 मत्वाः हेवासेतेविषमताः येवढाभेदुकरिततोः अनेकतायथारुचि ॥५३॥ ज्यांचि
 जैसिप्रकृतिः तेतैसाचिवेदार्थमानेतिः तेविशिष्यांसिसांगतिः परंपरास्थितिउपदेशु
 ॥५४॥ विचित्रवेदार्थमानिणेः विचित्रसांगतिसाधनेः विचित्रउपदेशउत्तरगोः प्रकृ
 तिगुणोमतवाडु ॥५५॥ श्लोक ॥ एवं प्रकृतिवैचित्र्यादिद्यंते मयोनृणां पारंपर्येणके

षोडशोऽयं मतयोऽपरे ॥८॥ टिका ॥ या परिगानिज प्रकृतिः वाहं लि जाण नानामतिः
 मातो मत्त वा दुःसावला चित्तिः यथानि गुतिसत्यत्वे ॥५१॥ मिथ्या स्वप्न जे विनिद्रिताः
 सत्यमानसैले सर्वथाः नानामत्त वा इकथाः सत्यत्तत्ता मानिति ॥५८॥ हे वेद पद स्याचि
 कथाः ज्यासि वेदिना हे अधिकारताः त्यासि उपदेश परंपरताः नानामत्तता सत्यमा
 ने ॥५९॥ येकाचि वेद वा स्य वित्यतिः ते आपुना लिय स्वमतिः पायो जाते प्रतिष्ठितिः ते
 चि उपदेशि ति शिष्या ते ॥६०॥ श्लोकानि नमो मोहितधियः पुरुषाः पुरुषर्षभ ॥ श्रे
 यो वदंत्यनेकांत यथा कुर्म यथा रुचि ॥६१॥ टिका ॥ नाना वासाना गुणानुवृत्तिः नानाप
 रिच्या पुरुष प्रकृतिः यां सि मासि मा ना पुच्छ किर्तिः जाण निश्चिति उधवा ॥६१॥
 मास्या माया मोहिते वरिष्ठाः जनकेले विवेक नष्टः भुल्लज्जनिया मोक्षा विवाटः विष
 य नष्ट विवेकु ॥६२॥ अके उधवा पुरुष श्रेष्ठाः या परिभ्रं सति जनाचि निष्ठाः उक्ते
 नि मोक्षा चाद्वारवटाः धनक चाटाः जल्पति ॥६३॥ त्या नाना साधना आ युक्तिः ज्ञात

मन्त्रादेप्रतिपादितिः साहिरिदं श्लोके श्रीपतिः उधवाप्रतिसंगतु ॥६४॥ श्लोकः ॥ धर्ममेको
पशुश्चान्येकामंस्तदमशमं - प्रत्येवदंति स्वार्थं वा ऐश्वर्यं सागभोजनं ॥१०॥ केचिद्य
संतपो हानं ब्रतानि नियमानूयमान् ॥ टिका ॥ मिमोसकां चे मत्तयेथः काम्यनिषी
हरहितः कर्नचिसाधनमानिमः मोक्षयेने प्राप्तमणताति ॥६५॥ काव्यनाटकभक्तं
कारकरितिः ते कवित्वचिसाधनमानिति कवितापदवद्वित्यतिः मोक्षुमानितितेने
यसे ॥६६॥ कविश्वरां चे मत्तयेथः ॥ अथ कवितावित्वाचिनियेशः मोक्षलाहोनि अनाया
से हे कवितापिसे कविश्वरा ॥६७॥ वात्सल्ययनकोकशास्त्रमतः स्याच्चा अभिप्रावो वि
परितः कामं सुखं मोक्षमानितः कामसुखमसेवावा ॥६८॥ साख्ययोगाचिवदंतिः स
त्यशमदमादिसंपतिः ते चिसाधनमोक्षाप्रतिः नेनु निश्चितिति हिंकेला ॥६९॥ नि
तीशास्त्रकारां च मतः सार्वभौमराज्यजे प्राप्नः त्याते विमोक्षमानितः सामदानादितेथ
साधन ॥७०॥ ये कामं चोतविभागः सिखासुत्रमात्रस्यागः याचिनावं मोक्षमार्गः परम

भागवत - श्रुताग्रमानिती ॥७१॥ देहात्मवाद्याचार्योगः स्वेच्छाभोगावायेथेष्टभोगः कैचानरकोकै
 चास्वर्गः मेत्सामैर्गिकोणजमे ॥७२॥ अश्वमेधराजसुयागः हाचियेकांचामोक्षमार्गः
 येकामूर्तिउपासनासांगः पुजाविभागतेसाधन ॥७३॥ येकांचामत्तसाक्षेपकः क
 ञ्कशादेसिखटातोप ॥ शरिरशोषणादिजनयः तोमार्गसमिपमोक्षात्ता ॥७४॥ ये
 कस्त्रणतिश्रेष्ठसाधनः मोक्षमार्गिकेवल्लानः दक्षितस्त्रणतिव्रतग्रहणः हेचिसाध
 नमोक्षाचे ॥७५॥ येकांचामत्तचा ॥ अश्वमेधः अवस्यकरावेयेमनेमः येवंमत्तानुसा
 रेउपक्रमः नानासाधनसंभ्रमबोलति ॥७६॥ यांसाधनाचिपाहतास्थितिः आद्यं
 तवंतनिश्चितीः तेचिवैउपवाप्रतिः स्त्रणतमुर्तिसांगतु ॥७७॥ श्लोक ॥ आद्यंतवं
 तएवैपांलोकाः कर्मविनिर्मिता ॥ दुःखोदकोस्तमोनिष्ठाः क्षुदानदाः शुचापिताः ॥७८॥
 दिका ॥ सांडुनिफळाशादेहाभिमानः मजभापीतिचिजेसाधनः त्याचेफळदुःखरुपज्ञा
 नाः जन्ममरणादायकरांधिलेजेसे ॥ त्याचेजिह्वाग्रिगोउचणः परिपाकिंअनुक्रमण

हायका ॥७८॥ तिहि साधन साधिले लोकः ते अंत वंत नश्वर देखः ते लोकि चे जें सुखः साख
रेसिं विखः राधिले जें मे ॥७९॥ त्याचें जिह्वाग्रि गोड पुणः परिया किं अचुक मरणः तें सा
तो क्षुद्रा नं रजाणः शोकासि कारणा समुभ ॥८०॥ निज कर्मि निर्मिते लोकः त्याचा वाई
केंचें सुख उभरोतर वाढतें दुःख अंधत मरायक परिया कु ॥८१॥ भोगासक्त जे लालें
मनः त्यासि अखंड विषयो चें ध्यानः विषया व्यासेत्त मोगुणः अथः पतन हाय कु ॥८२॥
इहि चि साधन माझि भक्तिः जे कोण् कारि परम प्रीतिः ते भक्ति चि मुख्य ते सिद्धिः स्व
ये श्री यति सांगतु ॥८३॥ मय्यर्पित्वात्मनः साधनिरूपेक्षस्य सर्वतः ॥ मयात्मना सुखं
यत्स्वात्कृतः स्याद्विषयात्मनां ॥८४॥ भक्ति निज सुखाचि मानुः सांगा व्याउधवासि सं
जोधितः ॥ भक्ति सुखा लागि भाग्यवंतुः तंचि निश्चित उधवा ॥८५॥ भक्ति सुखा चे भाग्य
यासिः ह्यणो निस भाग्य ह्यणे त्यासिः तैसें पुरस्करुनि उधवासि भक्ति सुखासि देव सां
गे ॥८६॥ पावा व्यामासि स्वरूप प्राप्तिः इह लोकि चि भोगासक्तिः निःशेषना जे चित्त ह

भागवतः -

६

6

निःजेविनिजपतिरजस्रवे ॥६॥ साधुनिमाश्रिया अनुसंधानाः परलोकनातव्येवा
सनाधिः कारियैब्रह्मसदनाः ॥ इतरगणनाकोणपुसे ॥७॥ ऐसिया निरपेक्षताः मासे
भजनिं सप्रेमताः तेथमिजाण स्वभावमाः प्रकटेना त्वतानि जसुपे ॥८॥ मिप्रकटलो
हेहेहे बोलणे ते आहाचरिसेः सहामिन्दइविभसेः प्रकटलोहिसे निर्विकल्पे ॥९॥
अभावगेलियांसविताः सहजेचिदिसे आसताः तेविगेलियां विषया वस्तुः मिंसमा
वताप्रकटवि ॥१०॥ येवंभक्ताचिया भावताः भावबधे मजप्रकटताः तेह्माभक्ता
चियाचिताः विषयावार्ता स्फुरेना ॥११॥ साधुनि विषया वस्तुः महपितागत्यांचिताः
भक्तांसिहोयेमदपताः स्वभावतागजना ॥१२॥ लोहयेकांगेस्यशेमाणिः लागतां
सर्गो गहोय सुवर्णिः तेविमदुक्तमायाध्यानिः चिद्वपणिसर्वांग ॥१३॥ नेकाविंसहज
सुःभक्तांसिहोयदेखः त्यासिंतुकावयातुकः केचेआणिबकाटाळे ॥१४॥ जयानिज
सुखाकारणोः सदासिउवसविस्मरणेः ब्रह्मातेसुखकायजाणेः त्याकारणो म्याउपदेशि

६४
ता॥ १५॥ भक्तिं भोगितां माझे सुख विसरले देहादिजन्मदुःख विसरले तेताहानुभूतः
निजात्मसुखको हले॥ १६॥ ऐसिया निजसुखाचि गोडि विषयिकाये जाणनि वापु
डिः वेचितां लक्षालक्ष कोडिः त्यासुखाचि कवडिला भेना॥ १७॥ घनजन्मपुत्र
सुजनः सर्वस्वे वचिताहि जाणः त्यासुखाचा नः कणः विषयिजननलभति॥ १८
होका सत्यलोकनिवासिः तेहि न पवति यासुखासिः इतरांचि कथा काहसिः मुख
प्रजापतिसिः हे सुख वैचें॥ १९॥ मज निजा त्याचे सुख प्राप्तिः सुख इडिये सुख
पहोतिः त्यासुखाचि सुख स्थिति॥ २०॥ जांकर प्राप्ति को त्यां शे न तुके॥ २१॥ निष्का
मविर्तो भानि देहभजनः निर्मल रतिगणितान ऐसियां मद्रक्तां सिजाणः मां सुखस
पूर्ण मि देता॥ २२॥ जे कांदेश काळताः अनाविछिन्न गावस्तुताः ऐसिया निजसुखाचे मा
थाः मास्यानि जभक्ता राहेवासु॥ २३॥ श्लोकः अकिंचनस्य दानं तस्य शान्तस्य समचेतसः॥
मया संतुष्टमनसः सर्वा सुखमया दिशं॥ २४॥ टिका॥ अकिंचन अकिंचनाचि गोडिः नाहि

७ ठमटिकापर्णकुटिः पाचापालविमोकक्यागांठिः सासिभेदियेनिजसुखमाझे ॥३॥ जो
दमनशिळजगजेदिः अकरांचिचिहिनविनिमटिः तोनिजसुखाचेसात्राज्यपटिः वेसेउ
वाइतिकाळ ॥४॥ देवतानाभुतविषमताः आसिमाचारदिसेसमताः तोमाझियानि
जसुखाचेमाथाः क्रिडेसर्वोयतासममाये ॥५॥ सर्वसचाजेविपांप्रिः माथांहाल्याफडा
नकरिः तेविधनदारागुरुपुत्रिः छविकांसाभितरिक्रोधुनुमसे ॥६॥ कामक्रोधमावळ
लेदेहिः साचारशांतिआचाबाइमाझे निजसुखाचापाइः लोळतपाहिसर्वदा ॥७॥ तोज
न्हितेंसुखेनेचिहिनितेंसुखतयापुढेमागे ॥८॥ निदेलेहिसर्वोगेः सांडितावेगेसाडेना ॥९॥ तो
जेतिवासपाहेः तेंदिगंडळसुखाचंहायेः तेथेकांडभावायेः तेथमुसावलेराहेमाहा
सुखा ॥१०॥ त्याचेपाउलेजेथपडेः तेथेनिजसुखाचिरवाणिउघडेः तोप्रसंगेंपाहिजयां
कडेः पावोलागत्यांभवचडेः सुखाचेंगोमटेः निजसुखलोभे ॥११॥ त्याआस्वासास्वासा
परिचारः किनिमिषोनिमिषाचेआपारः माझेनिजसुखेंसाचारः तेथेचिघरबांधले ॥१२॥ ७

78
तो सकळ सुखाचा मंडपः किं निज सुखाचा कंदर्पः तो सर्वांगे सुखस्वरूपः सनाद्य सुख
रूपः समसुखत्वे ॥ १३ ॥ त्याचा सुखाचि पूर्णताः पुढिले निश्चोके तत्तताः स्वये देवोचि
जात्रा सांगताः सुखसंपन्नता भक्ताचि ॥ १४ ॥ श्लोका ॥ न पारमेष्ठ्यं महेंद्रधिष्ठ्यं
न सार्वभौमं न रसाधिपत्यं ॥ न योगसिद्धीरपुनर्भवं वा मय्यर्पितात्मेच्छति मद्भि
नान्यत्र ॥ १५ ॥ टिका ॥ माझा वाडें अर्पित किं तः ऐसे जे माझे निज भक्तः माझे निःसुखे
सुखिसत्तंतः ते अनासक्त सार्थिः ॥ १५ ॥ माझा वाडें नित्य भक्तिः आणि लोकलोकांत
र आसक्तिः ते भक्ति नहे कामासक्तिः आपाति श्रिति उधवा ॥ १६ ॥ सकळ द्विपास मवेत्तः
सर्वतो मेव कया कितः ये उनियातां माझः माझे निज भक्त थुंकिती ॥ १७ ॥ विष्टे
माजिल सगळे चणेः तेशुकरांसि गोडपणेः त्यांते कोराळति स्याहाणेः ते विमद
क्ति सांडणेः सार्वभौम ॥ १८ ॥ रसान्नादिसमस्तः पाताळि भोग अमृत युक्तः तेषा
ग्रहोनां माझे भक्तः त्याहाणत अनेक ॥ १९ ॥ स्वात्मा सांडुनि अनंत फळाः स्याहा

भागवत-गानेद्येपेडिचागोळाः तेवि सांजनिमासासुखसोहळाः भक्तस्मान्छानवचुति ॥१०॥ सु
 रनरपंन्नगवंदितिः येनेमहत्वेनालियं अमरावतिः जेविकांस्तुति १०००मातिः तेविउ
 पेक्षितिमद्रक्त ॥११॥ जेइंदादिकां वद्याह्वानः उन्नमोत्तमब्रह्मसदनः तेनु उपकरितिभ
 क्तजेने सुखसंपन्नमद्रवे ॥१२॥ नाकदुधापादातादिविः सारिखेपणेहोतिसेभे
 दिः सजानदुधलावितिवांदिः त्यजिवादिताकावि ॥१३॥ तेविमत्यलोकआणिभक्तिस्व
 खः समानमानितिकेवळसुखं मद्रवेमासुक्तजेवाखः तेसत्यलोकधिः कारिति ॥१४॥
 रंइपदब्रह्मसदनः पाताळभोगअमृतपानः येकेकाळेंद्यावियाजाणः सर्वसिद्धिआ
 पणआलियां ॥१५॥ ज्यासाधावयासाहासाधः योगिसेणतानिनानाविधि ॥ त्याप्रक
 टत्यांविशुधिः भक्तसद्धिनातळति ॥१६॥ त्याअणिमादिसिद्धिंचामाथाः मद्रक्तिहा
 नोनियालाताः लागलेमासाभक्तिपंथाः जाणतलताउधवा ॥१७॥ यांसिद्धिचिकाय
 सीकथाः सलोकतासमिपताः मासिदेतांस्वरूपताः भक्तसर्वथानेघति ॥१८॥ जेथ

8

८

नरिधेकाव्याचिसताः नाहिजन्ममरणावर्त्ताः हैसिदेतामाशिसायुज्यताः भक्तसर्वथा
नेघति॥२७॥ आधिअसावेवेगळेपणेः मगसायुज्येवेकपणेः हेमुळिंचिअवढबोल
णेः सायुज्यनेघणेमद्वक्ति॥२८॥ भक्तिमुखेसुखावलिस्थितिः यालागिआवडेमासि
भक्तिः पायालागतां व्याहिसुक्तिः भक्तनेनिमजविण॥२९॥ येकुमोवाचुनिकाहिः
भक्तांसि आणिकप्रियनाहिः माझेनिभजनसुखेपाहिः लोकनिहिनेसमाति॥३०॥
आदिकारुनि व्याहिसुक्तिः मजवेगळेसुखप्राप्तिः भक्तसर्वथानेघतीः माझ्या
अभेदभक्तिलोधले॥३१॥ मजवेगळेसुखः तुष्ट्यकरुनिसांलितिदेखः माझ्याभ
जनापरमहरिख॥ अलौकिकमद्वक्ता॥३२॥ ह्यगालभक्तकेवळवेडिः तुझाभज
निधिरितिगोडिः परितुजतयांचिआवडिः नसेलगाढिअतिप्रिति॥३३॥ जेविगोचिंज
आवडेहैसिः परिगोचिंजनावडेहैसिसि॥ तेविभक्ताचिप्रितिजेसुखेसरिसितुजत्या
आहैसिप्रितिनसेल॥३४॥ भजभजनभजताः हेप्रिपुतिः अविद्यकताः अविद्यायुक्तभ

भागवत

६

९

जनपथाः नसेलसर्वथा तुजप्रिति ॥३७॥ जेविकांस्वप्रिचें अंतणेः जागत्यासिनाहिं
उजाणेः तेविअविद्यायुक्तमिथ्याभजनेः सांप्रितिकरणीहेघडेना ॥३८॥ ऐसाअंश
केचाअभिप्रायोः तेविअर्थिसांगताहेदेवोः भजनिंभक्ताचाशुधभावोः तेथमजहिपा
होअप्रितिप्रिति ॥३९॥ जोजैसामजकारणोः मिंतेसाचित्याकारणोः भक्तुअन्यनैमजकार
रणोः मिहित्याकारणोअननु ॥४०॥ श्लोका॥ नतथापेप्रियतमआत्मयोनिर्नशकरः
नचसंकर्षणोनश्रीनैवात्म्यचयथाभवान् ॥४१॥ टिका॥ माझ्याभक्ताचिमजप्रितिः
तेमिंचिजाणेश्रीपतिः तेउपमेलागिजिजगतिः नाहिनिश्रितिकाटाळे ॥४२॥ जोअननुजा
लामासेभक्तिः तेव्हाचित्याचिअविद्यानिवृत्तिः ऐसियांभक्तांचिजेमजप्रितिः तेसागो
मिंकितिउपना ॥४३॥ ब्रह्माग्नेपोदिचेबाळः त्याचेलाळेमिपूरविसकळः परिभक्ताया
ऐसाप्रवळः प्रितिकलोळनेथनाहि ॥४४॥ म्यांजह्यालाविलाकर्मपंथाः भक्तांसिद्धिलिनि
कर्मताः यागिनवचेमिब्रह्माशार्थिताः होयेभातखातागोवत्यांचा ॥४५॥ उपेआणुनि

७६

१४
ब्रह्मयासिः मिजालो वछे बछवासिः येवं निज भक्ता आऐसि प्रीति ब्रह्मं सि मजनाहि॥
४५॥ असो ब्रह्मयांचि ऐसि कथाः संकषणमासा जेष्ठभाताः परिभक्ता आऐसितत्ताः
नाहि प्रीति सर्वथा नयासि ४६॥ कौरवांच्या पक्षपातासिः उणे आपुनि बुद्धि भद्रासिः
म्यां वांचविले निज भक्तासिः पांडवांसि निजांगे ४७॥ तुज देवतां भेष्ट्या वांचणिः
म्याहारि घेऊनि रणांगणिः वांचविला कोहुं उपाणिः भक्त चुडा मणि अर्जुनु ४८॥
रामा माझि पदाचिराणिः ते म्यां सेवेत लाविले चरणिः खांदि वाहिः म्यागोळणिः भ
क्त सिरोमणि गोपिका ४९॥ जेलक्ष्मीनि शोभउपेक्षितिः नेमजपुज्य परमप्रतिः जे
मन्त्र लक्ष्मीमागति ॥ स्वसि श्रीन श्रीपात पसोय ॥ ५०॥ लक्ष्मि उपेक्षुनि निश्चिंतिः म
ज निज भक्त आवजतिः मज पदियता उमापतिः त्याहोनि अति प्रीति भक्ताचि ॥ ५१॥
जमी माहादेवाचे निगुणेः म्यां हि त्यामवर्ण धरतोः ज्या माहादेवाचे निवचनेः म्यां मो
हनि होणिः दुसरे नि ॥ ५२॥ तेचि मोहनि चांदरुषिणिः म्यांसि उभुल विलातत क्षणिः रुकुं म्यां

भगवतः

१०

(१०)

गदुमोहनिपासुनिः अर्धक्षेपितारिता ॥५३॥ यापरिमास्याभक्ताहोउनिः मजप्रियुनसे
श्रीचपाणिः मजपढियंतेत्रिभुवनिः भक्तांवांचुनिआननाहि ॥५४॥ आगमनिग
मी प्रतिपाद्यः मामिचतुर्भुजमुर्तिसिधः तेनिजदृदमिपरमानंदः भक्तनिजपद
वाक्तेवसे ॥५५॥ मजनिजदेहाचिनादिनोदि गोवळजालो अतिआवडिः गाइराखें
अरडिदेरडिः किंतापदिघोडिः भक्तांचि ॥५६॥ मिआवाप्तसकळकामः परिप्रेमळा
गिसहासकामः देखतांप्रेमळाचा आकाशमिआत्मारामउडिघालि ॥५७॥ प्रे
मेलदेखतांचिदिठिः मिघेंआपुलियेसवसादिः नेहतांवरिवदेसुखकोदिः नये
तारिउठाउठिसेवकुहोये ॥५८॥ सांजनिमहत्त्वपरवडिः मिनिजभक्ताचेउचिस्कादिः
भक्तकाजोचेसांकडिः करिकुखंडैदेहाचि ॥५९॥ उपेक्षुनिनिजदेहासिः वडुवातुज
सारिरव्याभक्तासिः मजआवडितितेआहर्निशि ॥६०॥ जिवेसर्वश्वेसिपढियंते ॥६१॥ आवडि
कारिनामाशेभजनः मजपुज्यजालेभक्तजनः त्यांभक्ताचेनिजलक्षणाः स्वयेश्रीहस

१०

१०४
साग तु ॥६९॥ श्लोक ॥ निरपेक्षं मुनिं शोतं निर्वैरं समदर्शनं । अनुब्रजाम्यहं नित्यं पूज
यं त्यं घिरेणुभिः ॥७०॥ टिका ॥ अनन्यकरितां माझे भजनः मा मा स्वतः पिं संगदले मनः
सकळ वासना गेल्या विरोधः इति शुन्य अवस्था ॥६९॥ अटाटि विणन प्रार्थिताः अ
याचित अर्थ प्राप्त होताः तो हिहा लिखे ने जाताः निरपेक्षता बुडाली ॥७०॥ अर्थ देखो
निजे सविनंताः तो जाण लोभे बोध वाकलाः गोहिय पेशुनिजे निघालाः तो म्यावं
दिना सर्वस्वे ॥७१॥ इत्यस्य पुन्यजे अकृतता नावं जाण निरपेक्षताः ते काळि विजे
मननताः ऐकतत्वासागेन ॥७२॥ वदता स्वार्थ परम प्रमाणः ते माझे शुधस्वरूप
जाणत स्वरूपिनि जधीराणः त्यांना व मनन बोलिजे ॥७३॥ करितां स्वरूप विवंचनः
स्वरूप रूप जाले मन जेथ धारो विण मननः न करितां स्मरण होतसे ॥७४॥ यांना वं मन
न जावखाः सत्य जाणां सर्वथाः या हि वीरिशां लिखिजे कथाः अकृतत्वासागेन ॥७५॥
क्राम क्रोध सलोभताः समुळ मुळे सिंवचताः देहि आलिजे निश्चळताः ते नसरे सर्व

थायेथशाति॥६७॥मच्छधरुनियामनिः बकुनिश्चकराहिलाभ्यानिः जेशोतिकोणमा
 निः अंतः करणीसकाम॥७०॥देहिंसुरेनादेहअहंताः विरुद्धीकामक्रोधसलोभताः
 हेशोतिबाणेसभाग्यवंताः॥मुख्यशांतताइनावे॥७१॥उधवाजाणपांनिश्चिः
 महेतेमानतीहेचिशोतिः बाहिर्वीजेसमतेचिस्मितिः अकृतुजप्रतिसांगेन॥७२॥
 विविभुतेविविचननामः विचित्रकारेजगत्विषमः तेथदेतेसर्विसर्वसमः परब्रह्मसमे
 त्वे॥७३॥फाडाफाडिनसिणताः तडाताडनकरिताः माझेनिभजनेनद्रुताः सर्व
 समतामद्रावे॥७४॥मद्रावेसमताः आत्माहाताः खुदलिभुतभेदाचिवार्ताः भेदशु
 न्येस्वभावताः निर्वैरतासहजेचि॥७५॥जवचरादेताचेभानः तवाचिविरोधाचेकार
 राः आबघायेकुचिआपणः तेथवैरकोणकोणाचा॥७६॥गगनगगनेसिकहिभांडेः
 किंचेइचेरेसिजंमभाडेः किंसागरसागरुसोखितोडेः किंजिदेचिंदुखंडेः जिह्वाकति
 ७७॥जेभेदाचेनिराकराः तेचिनिर्वैरतेचेलक्षणः उधवाहेसत्यजाणः निर्वैरपण

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com